

DEFINICIJA I OBAVEZE JAVNOG EMITOVANJA

RAK PRAVILO 01/1999

izmijenjeni i prečišćeni tekst

Uvod:

Javno emitovanje radio i/ili televizijskog programa, u smislu ovog Pravila, je svako emitovanje koje je većinom ili u potpunosti finansirano iz javnih fondova, ili emitovanje koje se odvija pod uslovima dozvole izdate vladinoj agenciji. Pri određivanju ovog pojma, finansiranje iz javnih fondova se uzima kao odlučujući faktor, radije nego nominalno vlasništvo. U skladu sa općeprihvaćenom evropskom praksom, javne radio i/ili TV stanice imaju jasno definisane obaveze prema društvu, uključujući obavezu emitovanja programa koji će zadovoljavati potrebe javnosti za vijestima, informacijama, obrazovanjem i kulturom.

Radio i/ili TV stanice koje se finansiraju iz javnih fondova imaju dodatnu obavezu prema društvu da otvoreno i u potpunosti odgovaraju za upotrebu takvih fondova. Takva obaveza proističe iz činjenice da ova finansijska podrška nije dobrovoljni odabir građana, stoga javne radio i/ili TV stanice moraju obezbijediti da svojim programima služe svim građanima koji su u njihovoj zoni pokrivanja, bez obzira na nacionalnost, vjeru, starosnu dob, pol ili socijalni status.

Slijedeća pravila su primjenjiva na javno emitovanje. Nosioci dozvola za javno emitovanje moraju postupati u skladu sa svim pravilima kojima se regulišu tehničke operacije, zahtjevima postavljenim u dozvoli, kao i pravilima emitovanja postavljenim u regulatornim dokumentima Regulatorne agencije za komunikacije (RAK), izuzev u slučajevima kada su takva pravila izmijenjena ovim Pravilom.

Javna radio i/ili TV stanica će dobiti dozvolu za rad samo ukoliko dostavi dokumentaciju kojom se potvrđuje da će podnosilac zahtjeva prvenstveno služiti za zadovoljavanje obrazovnih i kulturnih potreba zajednice. Dio programskih obaveza je također i dječiji obrazovni i informativni program, kao i program namijenjen izbjeglicama i raseljenim licima u BiH.

I. Definicija javne radio i/ili TV stanice

U svrhu pravila i dozvola RAK-a, pod terminom "javne" će se smatrati slijedeće radio i/ili TV stanice:

A. Definicija javne radio i/ili TV stanice: Svaka radio i/ili TV stanica čija je dozvola izdata opštinskoj, kantonalnoj, entitetskoj ili državnoj agenciji ili organizaciji, bez obzira na druge kriterije; ili koju takva agencija podržava ili kontroliše u iznosu od 51% ili više, s tim da se takva kontrola ili podrška definišu kao:

1. Svaka radio i/ili TV stanica koja prima 51% ili više sredstava za rad od bilo kojeg od dole navedenih izvora, bilo zasebno ili u kombinaciji:
 - a. Opštinska, kantonalna, entitetska ili državna vladina agencija ili organizacija;

- b. Organizacija koja je u vlasništvu bilo koje opštinske, kantonalne, entitetske ili državne vladine agencije u iznosu od 51% ili više, ili je takve agencije finansijski podržavaju;
- c. Politička partija;
- d. Javni ili privatni donatori u Saveznoj Republici Jugoslaviji ili Republici Hrvatskoj, ili u drugim zemljama koje nisu članice grupe zemalja donatora Vijeća za implementaciju mira;
- e. Druge javne radio i/ili TV stanice;
- f. U slučajevima mješovitog privatno-javnog vlasništva, udio opštinskog ili drugog javnog vlasništva naveden u sudskoj registraciji stanice odredit će elemente javnog karaktera stanice.

B. Definicija javnog finansiranja: Javno finansiranje je operativna podrška koja se finansira iz javnih sredstava, neovisno od načina prikupljanja i distribucije ovih sredstava. Operativna podrška uključuje novac, preferencijalne zajmove, opremu, plate i/ili radno vrijeme, kao i bilo koji drugi vid podrške na koji se može primijeniti komercijalna vrijednost. Sva oprema ili drugi uređaji ili objekti treba da budu procijenjeni u odnosu na punu komercijalnu vrijednost.

II. Obaveze i odgovornosti javnih radio i/ili TV stanica

A. Opšte programske obaveze:

1. Fer i izbalansirani programi: Javne radio i/ili TV stanice moraju prezentirati fer i izbalansirane političke programe, kao i programe u vezi kontroverznih tema, sve u skladu sa Kodeksom za emitovanje radio i TV programa. Fer i izbalansirani programi se mogu odnositi, kako na sadržinu jednog programa, tako i na zbir programa u vezi iste teme emitovanih u periodu od sedam dana.

2. Pravično vrijeme pruženo političkim kandidatima: Javne radio i/ili TV stanice moraju postupati u skladu sa pravilima koje donese Izborna komisija BiH u skladu sa svojim ovlaštenjima. Svaka javna radio i/ili TV stanica će čuvati i prema zahtjevu davati na uvid potpune zapise o zahtjevima za učešće u programu podnesenih od kandidata za javne funkcije ili njihovih predstavnika, što RAK može detaljno specificirati.

3. Vanjski izvori programa: Izvori svih programa emitovanih na javnim radio i/ili TV stanicama koje nije producirala sama stanica, moraju biti jasno naznačeni. Programske identifikacije moraju uključiti video ili audio poruku kojom se označava osoba, grupa ili organizacija koja je obezbijedila emitovanje programa na javnoj radio i/ili TV stanici, kao i naznaku ukoliko je za emitovanje plaćena naknada. Identifikacija mora biti data na početku i na kraju svakog takvog programa.

4. Reklamiranje: Sve reklame se audio i video sredstvima jasno moraju odvojiti od ostalog programa.

B. **Obaveze programskog sadržaja:** Najmanje 40% sedmičnog programa će se sastojati od vijesti i drugih informativnih i obrazovnih programa.

1. Manjine i ranjive grupe: Pitanja vezana za povratak izbjeglica i raseljenih lica u BiH, kao i situacija u vezi lokalnih manjina i ostalih ranjivih grupa moraju biti prezentirani u konstruktivnom i humanitarnom duhu Opšteg okvirnog mirovnog sporazuma, barem u jednom (1) satu programa vijesti i informativnog programa svake sedmice.

2. Dječiji programi: Javna televizijska stanica mora emitovati najmanje 10 sati sedmičnog programa sa obrazovnom ili instruktivnom namjenom posebno posvećenog djeci. Dječiji programi ne smiju biti prekidani reklamama. Javne radio stanice ne podliježu ovoj obavezi u pogledu dječijeg programa. Crtani filmovi sa elementima nasilja se ne smatraju dječijim programom u smislu ove definicije i ne smiju se emitovati u terminima namijenjenim dječijem programu.

3. Javna saopštenja: Javna saopštenja i ostali materijali koje pripreme agencije međunarodne zajednice mogu se računati kao informativni program.

4. Kontakt programi: Kontakt programi o značajnim stvarima kao što su političke, ekonomske, obrazovne, kulturne i društvene teme, a u kojima se slušaoci ili gledaoci telefonski javljaju stanicama, ili intervjui na ulici, će se smatrati vijestima ili drugim informativnim ili obrazovnim programom, ako u njima učestvuje neki javni zvaničnik kako bi odgovorio na pitanja i komentare.

5. Reprizni programi: U cilju računanja vremena posvećenog vijestima i ostalim informativnim i obrazovnim programima, sedmično se može računati samo jedna repriza emisije.

6. Programski dnevnik: Javne radio i/ili TV stanice će voditi stalne pisane dnevnik o programima vijesti i ostalim informativnim i obrazovnim programima emitovanim svakoga dana. Takvi dnevnik će biti vođeni u skladu sa specifikacijama koje će odrediti RAK. Ovakvi dnevnik po zahtjevu moraju biti dati na uvid javnosti ili RAK-a.

C. Uredničko vijeće

Javna radio i/ili TV stanica će imenovati uredničko vijeće, prihvatljivo za RAK, a koje će uveliko odražavati politički, etnički, kulturni i religijski sastav stanovništva kojem radio i/ili TV stanica služi.

1. Namjena: Uredničko vijeće će savjetovati stanicu po pitanjima programske sadržine i šeme kako bi se osigurao rad stanice u skladu sa Kodeksom za emitovanje radio i TV programa i drugim regulativama koje se odnose na javne radio i/ili TV stanice. Ukoliko uredničko vijeće ili njegovi pojedini članovi identifikuju i dokumentuju ozbiljne probleme vezane za programsku sadržinu, RAK će revidirati dozvolu za stanicu u skladu sa poglavljem III, dio A ovog Pravilnika.

2. Prihvatanje od RAK-a: Prije izdavanja dugoročne dozvole javnoj radio i/ili TV stanici, RAK se mora uvjeriti da članstvo uredničkog vijeća uveliko odražava etnički sastav područja kojem stanica služi. Iz istog razloga, i ni zbog kakve druge namjere, RAK mora odobriti imenovanje bilo koje druge osobe koja će zamijeniti člana uredničkog vijeća prije isteka njegovog mandata.

3. Organizacija i rad uredničkog vijeća: Urednička vijeća će biti organizovana i radiće u skladu sa dolje navedenim smjernicama, uz uslov da stanica obezbjeđuje neophodne programske snimke i drugu administrativnu podršku:

(a) **Članstvo:** Uredničko vijeće će se sastojati od 4 do 7 članova, izabranih kako bi se osiguralo da se uveliko predstavlja zajednica kojoj se služi, uključujući vladajuće i opozicione političke grupe, te društvene, kulturne, obrazovne i vjerske organizacije. Vijeće će uključivati barem jednog lokalnog prosvjetnog radnika. Izabrani vršioци javnih funkcija ne mogu biti članovi Vijeća.

(b) **Trajanje imenovanja:** Članovi Vijeća će obavljati svoje funkcije u vremenskom periodu od 2 godine, sa mogućnošću jednokratne obnove mandata. Članovi koji napuste Vijeće prije isteka njihovog mandata biće zamjenjeni adekvatnim predstavnikom kako bi se održala široka i izbalansirana zastupljenost. Jedno uredničko vijeće može biti nadležno za radijski, kao i za TV dio jedne RTV stanice.

(c) **Rad:** Uredničko vijeće savjetuje glavnog i odgovornog urednika o načinima poboljšanja zadovoljavanja potreba zajednice kroz emitovanje programa. Vijeće takođe ukazuje rukovodstvu stanice na probleme vezane za programe, kao što je politička ili kulturna pristrasnost, te daje savjete o načinima njihovog rješavanja. Vijeće u cjelini, kao i njegovi članovi zasebno, se podstiču da izvijeste RAK o bilo kakvim problemima vezanim za programsku sadržinu, a koje rukovodstvo stanice zanemari.

(d) **Organizacija:** Uredničko vijeće će birati svog predsjedavajućeg. Niti jedan član ne može biti predsjedavajući duže od godinu dana. Odluke mogu biti donošene konsenzusom ili običnom većinom. Ukoliko članovi Vijeća ne uspiju postići dogovor po nekom pitanju, oni tada imaju pravo iznijeti odvojene stavove rukovodstvu stanice.

(e) **Sastanci i izvještaji:** Uredničko vijeće će se sa rukovodstvom stanice sastajati barem jednom u dva mjeseca i pripremati izvještaje sa ovih sastanaka. Stanica će držati arhiv ovih izvještaja i po zahtjevu će ih staviti na raspolaganje javnosti. Stanica će pružati razumnu podršku Vijeću. Ukoliko članovi Vijeća ne uspiju postići dogovor po nekom pitanju, oni tada mogu priložiti odvojene izvještaje za stalni arhiv stanice, kao i za RAK.

D. Finansijska odgovornost:

Javne radio i/ili TV stanice će pripremiti sveobuhvatan finansijski izvještaj za sva primljena finansijska sredstva i troškove tokom 12-mjesečnog perioda rada, ili češće, ukoliko to RAK specificira. Ovi izvještaji će biti podneseni RAK-u, u skladu sa smjernicama koje RAK može izdati, i biti će dostupni za javnu provjeru.

(1) **Prvi izvještaj:** Prvi ovakav izvještaj primljenih finansijskih sredstava i potrošenih fondova biti će predodčen i odobren od RAK-a, kao uslov za dobijanje dugoročne dozvole.

(2) **Naredni izvještaji:** Naredni izvještaji moraju biti dostavljeni RAK-u ne kasnije od 1. marta za svaku prethodnu godinu.

(3) **Vjerodostojnost izvještaja:** Vjerodostojnost finansijskih izvještaja biće potvrđena na način koji odredi RAK.

(4) **Dostupnost izvještaja za javnost:** Svi ovakvi finansijski izvještaji se imaju smatrati javnim dokumentima i, po prijemu zahtjeva, će se dati na uvid javnosti tokom uobičajenog radnog vremena.

E. Komercijalne aktivnosti i podrška

1. Saopštavanje od komercijalnog interesa: Kada javna radio i/ili TV stanica emituje materijal koji je direktno ili indirektno plaćen ili za koji je obećan novac, usluga ili neka vrijedna nagrada, ili ukoliko je stanica prihvatila uslugu ili neku vrijednu nagradu ili naplatila emitovanje materijala, stanica će u vrijeme emitovanja najaviti:

(a) da je taj materijal sponzoriran ili plaćen ili u cjelini ili djelimično dostavljen i;

(b) ko ili u čije ime je obezbijedio ovu naknadu. U ovom poglavlju smatrati će se da izraz “sponzorstvo” ima isto značenje kao i “plaćen za”.

2. Motiv za korištenje materijala: U slučaju da bilo kakav emitovani materijal koji uključuje diskusiju po nekom kontraverznom pitanju od javnog značaja, koja je javnoj radio i/ili TV stanici motiv za emitovanje ovakvog materijala, a za koji je direktno ili indirektno dostavljen film, snimak, video ili audio traka, disk, prijepis, scenarij ili drugi materijal ili u koji je uložena talenat ili usluga bilo koje vrste, stanica će navesti izvor ovog materijala, na početku i na kraju emisije u kojoj je on korišten.

3. Objelodanjivanje imena komercijalnih posrednika: Kada posrednik ili neka druga osoba ili subjekt sklopi ugovor ili napravi aranžman sa javnom radio i/ili TV stanicom u nečije ime, a ovo je poznato stanici ili na osnovu činjenice ili bi joj moglo biti poznato na osnovu zdravog razuma, saopštenje na početku i/ili kraju programa će otkriti identitet osobe ili osoba u čije ime posrednik djeluje umjesto imena posrednika.

4. Plaćeno reklamiranje: Količina oglašavanja i ostalih plaćenih poruka ili komercijalno sponzoriranih programa ne može premašiti 4 minute programskog vremena po satu za TV stanice i 6 minuta programskog vremena po satu za radio stanice. Na političko oglašavanje u elektronskim medijima direktno se primjenjuju odredbe Izbornog zakona BiH kao i podzakonskih akata koje donese Izborna komisija BiH. Cjenovnici oglašivačkih usluga moraju biti dostupni javnosti.

5. Posebni javni servisi za emitovanje: Količina reklama i drugih plaćenih poruka, kao i komercijalno sponzoriranih programa na Javnom sistemu emitovanja u Bosni i Hercegovini (PBS), Radio Televizije Federacije Bosne i Hercegovine (RTV FBiH) i Radio Televizije Republike Srpske (RTRS) ne mogu premašiti šest (6) minuta programa po satu, kako u radio, tako i u televizijskom programu. Gore navedene stanice mogu redistribuirati dozvoljeno vrijeme reklamiranja u toku udarnih termina, ali tako da ni u kojem slučaju ne smije preći osam (8) minuta po satu programa. Udarni termin za PBS i RTV FBiH se definiše tako da uključuje period između 17.30 i 22.30 časova, dok je udarni termin na RTRS definisan tako da uključuje period između 19.00 i 22 sata.

6. Ostali prihodi: Javne radio i/ili TV stanice mogu ostvariti i zadržati prihode od komercijalne upotrebe subcarrier-a (pod-nosača frekvencije) i intervala vertikalnog zamračenja. Javne radio i TV stanice mogu ostvariti i zadržati dodatni prihod iznajmljivanjem studijskih prostorija i opreme sve dok se takve aktivnosti ne suprotstavljaju osnovnoj namjeni dozvole.

F. Odvojenost od političkih institucija

1. Izabrani vršilac javne dužnosti ili osoba koja ima odgovornost unutar političke partije ili organizacije koja je povezana sa političkom partijom ne može biti glavni i odgovorni urednik ili direktor u javnoj radio i/ili TV stanici.

G. Naziv javne RTV stanice

1. Nijedna javna radio i/ili televizijska stanica, prema definiciji sadržanoj u ovom Pravilu, ne smije sadržavati u zvaničnom nazivu bilo kakav predznak, odrednicu, simbol ili znak koji može dovesti do toga da takva stanica bude posmatrana kao isključivi domen jedne etničke ili nacionalne skupine

2. Javne radio i/ili televizijske stanice koje već sadrže takve predznake, odrednice, simbole ili znakove u svojim zvaničnim nazivima će početi proces zvanične izmjene naizvia što je prije moguće, a u svakom slučaju najkasnije u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog Pravila. Zvanična izmjena u svrhu tumačenja ovog teksta uključuje izmjene u zvaničnoj registraciji kao i u prezentaciji i/ili imidžu stanice (zaglavlja pisama, kancelarijski materijal, pečati i slično).

3. U roku do tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Pravila, takve će javne radio i/ili televizijske stanice podnijeti Agenciji dokaze da su počele sa procesom zvaničnih izmjena kako je predviđeno u stavu 2.

4. Bez obzira na stav 3, takve će radio i/ili televizijske stanice prestati sa upotrebom takvih predznaka, odrednica, simbola ili znakova u programu najkasnije u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog Pravila.

III Kazne za nepoštivanje pravila:

A. Namjieran ili sistematičan propust da se postupa u skladu sa obavezama i odgovornostima javne radio i/ili TV stanice koje su ovdje navedene smatrat će se grubim kršenjem javnog povjerenja. Shodno tome, nakon što se ustanovi da je rukovodstvo stanice izbjegavalo pravila za rukovođenje javnom radio i/ili TV stanicom, RAK može, pored svojih opštih ovlasti, preuzeti jednu od slijedećih mjera:

1. konsultovati se sa uredničkim vijećem
2. zahtijevati pismeni plan od rukovodstva stanice za ispravku nedostatka
3. zahtijevati promjenu unutar rukovodstva stanice kao alternativa za suspendovanje ili ukidanje dozvole stanici.

IV Datum stupanja na snagu:

1. Ovaj tekst, usvojen 14. juna 2004. godine od strane Vijeća Regulatorne agencije za komunikacije, predstavlja prečišćeni i izmijenjeni tekst Pravila 01/1999 - Definicija i obaveze

javnog emitovanja i u potpunosti zamjenjuje Pravilo 01/1999 - Definicija i obaveze javnog emitovanja objavljeno u Službenom glasniku BiH 33/03.

2. Izmijenjeni i prečišćeni tekst Pravila stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku BiH.

RAK broj: 01-02-3202-1/04
14. juni 2004. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Vijeća

Brian Fontes